

Første skridt mod almen praksis?

En analyse af barrierer og motivation hos lægestuderende for at vælge almen medicin som specialevej

Forum for Yngre Almenmedicinere (FYAM) er et udvalg under Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM), som repræsenterer 1.600 yngre læger med interesse for almen medicin fra hele landet. Under DSAM findes også de Studerendes Almen Medicinske Selskab (SAMS), som er en interessegruppe for medicinstuderende med interesse for faget almen medicin.

FYAM ønsker at medvirke til at sikre lægedækningen og har forpligtet sig til at være lydhøre, bidrage konstruktivt og gøre vores for, at der er en læge til alle mennesker i Danmark senest i 2035. FYAM har til Regeringen og Danske Regioner foreslået tidlig rekruttering i en fase, hvor de kommende praktiserende læger er i en mere mobil livsfase – de medicinstuderende.

FYAM har i samarbejde SAMS udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse omhandlende de medicinstuderende og deres overvejelser omkring almen medicin som specialisering. Undersøgelsen havde til formål at belyse de medicinstuderende rent demografisk, at undersøge de medicinstuderendes interesse, tanker og fordomme omkring specialisering i almen medicin samt belyse, hvilke indsatser, der ifølge de medicinstuderende, vil fungere i mhp. rekruttering og lægedækning i hele Danmark.

Med undersøgelsen har FYAM og SAMS ønsket at bidrage med dataindsamling, som gerne skal bidrage til den kommende rekrutteringsindsats.

613 medicinstuderende fra hele landet (sv.t. 5,5 %) har deltaget. Undersøgelsens resultater, beregninger, grafikker og kilder er beskrevet i rapportens fulde længde.

I det følgende vil vi præsentere en gennemgang af resultaterne fra undersøgelsen. I resultaterne vil vi belyse fire punkter:

- demografien blandt de deltagende medicinstuderende og en afdækning af de studerendes ønske om at arbejde i almen medicin
- de tiltag, som kan få de studerende til hhv. at tilvælge eller fravælge almen medicin som speciale
- de tiltag, der kan virke fremmende på rekrutteringen - særligt til de lægedækningstruede områder
- de medicinstuderendes bud på om – og i så fald hvordan – udbrændthed blandt praktiserende læger kan forhindres

1. De studerendes demografi og deres interesse for almen medicin

- Den gennemsnitlige medicinstuderende, der har svaret på undersøgelsen, er 24,5 år gammel, og interessen i at deltage i undersøgelsen er størst blandt de studerende på kandidatdelen
- 55 % af de studerende i undersøgelsen overvejer almen medicin som speciale, hvilket tyder på, der er et stort rekrutteringspotentiale blandt de medicinstuderende. Dette med forbehold for, at især medicinstuderende med interesse for almen medicin har besvaret undersøgelsen.
- 77 % af de studerende, som havde studiejob i almen praksis, fik øget deres interesse til at blive speciallæge i almen medicin pga. deres studiejob
- Undersøgelsen tyder på at en høj andel af de medicinstuderende gerne vil eje en almen praksis, hvis de bliver speciallæger i almen medicin. 75 % ønsker at eje kompagniskabspraksis og 9 % ønsker at eje en solopraksis. Kun 16 % ønsker at være ansat i en praksis. dette tal er sammenligneligt med FYAM's seneste medlemsundersøgelse.

2. Hvordan kan vi fremme rekrutteringen til almen medicin, og hvad skal vi undgå?

- Faktorer, der generelt har rekrutterende effekt blandt de studerende, er:
 - en fornuftig work-life balance
 - et ønske om fleksibilitet i arbejdslivet
 - muligheden for selvbestemmelse over eget arbejdsliv
 - ønsket om at samarbejde med kollegaer
 - økonomi er ikke en vigtig faktor mhp. rekruttering, men en vigtig faktor for at arbejde i et LTO
- Faktorer, der kan fremme rekrutteringen til almen medicin blandt de studerende, er:
 - at kunne strukturere sin egen hverdag
 - at være generalist og opnå kompetence i flere specialer
 - at opleve en større variation mellem patienter og sygdomme
 - at opleve kontinuitet i relationen mellem læge og patient
 - at opleve lokal forankring i klinikkens nærmiljø
 - at følge patienten 'cradle to grave'
 - muligheden for ikke at have vagt arbejde i weekend og nætter
- Tiltag, der kan fremme interessen for almen medicin blandt de studerende, er:
 - endnu mere – og tidligere – fokus i almen medicin på universitet
 - muligheden for at kunne arbejde fleksibelt og evt. på deltid i fremtiden
 - muligheden for at strukturere sin egen hverdag i fremtiden

- Faktorer, som kan virke hindrende på rekrutteringen til almen medicin, er:
 - fordomme blandt medicinstuderende
 - frygten for tidspressede konsultationer
 - frygten for kun at se basale medicinske cases som f.eks. fodvorter og UVI'er
 - frygten for et ensformigt arbejde, hvor man blot henviser patienterne videre
 - frygten for en hård og belastende hoveduddannelse
 - frygten for at sidde alene, og ikke have kollegaer

3. Hvordan fremmer vi rekrutteringen til de lægedækningstruede områder?

De tiltag, der virker fremmende for rekrutteringen til almen medicin i lægedækningstruede områder er:

- et lokalmiljø med gode institutioner (særligt for mulige tilflyttere)
- et lokalmiljø med kulturelle muligheder til familien (særligt for mulige tilflyttere)
- en økonomisk 'gulerod' (særligt for de som vil pendle)
- udsigten til deltid eller en ugentlig fridag
- muligheden for at indgå i stærke faglige miljøer
- et tilbud om betalt pendlertid, gerne med mulighed for at arbejde under transport, som f.eks. med en praksisbus

4. Kan udbrændthed blandt praktiserende læger forhindres?

- De medicinstuderende foreslår muligheden for at kunne supplere deres arbejde i almen praksis med andre lægefaglige funktioner i det almenmedicinske eller generalistiske felt for at forebygge udbrændthed
- De medicinstuderende har to forslag til at forebygge udbrændthed blandt de praktiserende læger:
 - muligheden for at kunne arbejde i en akutmodtagelse en gang om ugen
 - muligheden for at kunne forske under eller ved siden af sit arbejde i almen praksis

En inspiration til den videre proces

FYAM, SAMS og DSAM er flere grene i ét fagligt selskab, som sørger for interessevaretagelse for vores medlemmer. Vi har samtidig også forpligtet os til at bidrage til lægedækningen i hele Danmark.

Når vi udkommer med en rapport som denne, er det fordi, vi har søgt at vise, hvordan vi bedst kan bidrage til rekrutteringen til almen medicin, så vi anerkender vores (kommende) medlemmers behov og ønsker til deres arbejdsliv, såvel som også anerkender behovet for, at der mangler speciallæger i almen medicin, særligt i de lægedækningstruede områder.

Hvis vi på lige fod vil nå de medicinstuderende, er det oplagt at skabe en **informationskampagne om fordomme** og bekymringer om almen medicin, som til stadighed har sin gang på de danske universiteter. Vi skal vise, hvad almen praksis kan. Derfor har vi nedsat en arbejdsgruppe, som har dette i sinde.

Slutteligt er det vigtigt for os, at udbrændthed bør begrænses og eventuelt forebygges. Vi vil gerne **i dialog med øvrige aktører** og undersøge, hvordan vi evt. sammen med andre aktører kan løfte den opgave.

Referencer

1. **FYAM's 7 bud på rekruttering og lægedækning (2025)**
<https://content.dsam.dk/guides/fyam/fyams-7-bud-pa-rekruttering-og-laegedaekning.pdf>
2. **Aftale om sundhedsreform (2024)**
https://www.ism.dk/Media/638682281997250085/01-Aftale-om-sundhedsreform-2024_TILG.pdf
3. **Aftale om initiativer til styrkelse af lægedækningen i yderområder (2024)**
<https://www.ism.dk/Media/638695423808309882/Aftale%20om%20initiativer%20til%20styrkelse%20af%20l%C3%A6ged%C3%A6kningen%20i%20yderomra%C2%B0der.pdf>
4. **FYAM-medlemsundersøgelse (2023)**
https://content.dsam.dk/guides/fyam/fyam-undersogelsen-2023_rapport_fuld_faerdig.pdf
5. **PLO-analyse om ansatte medicinstuderende i almen praksis (2025)**
https://laeger.dk/media/5veejh44/plo-analyse-medicinstuderende_feb25.pdf
6. **Rapport om alment praktiserende lægers psykiske arbejdsmiljø og jobtilfredshed (2023)**
<https://laeger.dk/media/gpel2txu/alment-praktiserende-laegers-psykiske-arbejdsmiljoe-og-jobtilfredshed-2023.pdf>